

1 SAMUEL

13-14

Sauls ongehoorzaamheid en onbezonnen
eden tegenover Jonathans geloof en moed.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/1-samuel/13-14

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Saul als koning onder Gods gezag	3 min	4
2	Sauls leger en de duur van zijn regering	4 min	5
3	Paulus en de overlevering van Sauls regeerduur	3 min	7
4	Jonathan lokt een oorlog met de Filistijnen uit	2 min	9
5	Israëls angst tegenover Jonathans geloof	3 min	10
6	Saul moet op Samuel wachten voor het offer	4 min	12
7	Sauls ongeduld onder druk	2 min	14
8	Jezus blijft gehoorzaam in de verzoeking	3 min	15
9	God vertrouwen als hulp uitblijft	3 min	17
10	Sauls uitvluchten en Samuels terechtwijzing	3 min	18
11	Gods beloften en de voorwaarde van trouw	3 min	20
12	Filistijnse overheersing en Israëls wapentekort	5 min	21
13	Jonathan trekt eropuit terwijl Saul wacht	4 min	24
14	Het teken voor Jonathans aanval	3 min	26

15	Paniek in het Filistijnse leger	2 min	28
16	Saul breekt het raadplegen van God af	2 min	29
17	God laat Israëls vijanden elkaar bestrijden	2 min	31
18	Verdeeldheid verzwakt de gemeente	2 min	32
19	Vluchtelingen en overlopers vechten weer mee	2 min	33
20	De moed van één man brengt anderen in beweging	5 min	34
21	Sauls vasteneed verzwakt het leger	4 min	36
22	Het uitgehongerde volk eet vlees met bloed	2 min	39
23	God zwijgt en Saul zoekt de schuldige	2 min	40
24	Het lot wijst Jonathan aan	2 min	41
25	Het volk redt Jonathan van de dood	2 min	42
26	Sauls oorlogen, familie en leger	2 min	44
	Om verder te lezen		45

1

Saul als koning onder Gods gezag

We gaan nu naar 1 Samuel hoofdstuk 13 en gaan verder met het verhaal van Saul. Tot nu toe is Saul vooral in een positief licht naar voren gekomen. Hij is door de profeet van God, of door God Zelf, uitgekozen om koning te zijn. Hij heeft zich daar terughoudend over opgesteld. Hij heeft er met zijn familie niet over gesproken. Toen het tijd werd om hem te kronen, was hij verlegen en hield hij zich verborgen. God moest het volk bekendmaken waar ze hem konden vinden. Hij is werkelijk nogal zachtmoedig en bescheiden geweest, en daardoor vinden we hem in zekere zin sympathiek.

Maar helaas maakt hij een paar verkeerde keuzes als het gaat om daadwerkelijke gehoorzaamheid aan God, waardoor hij met God in moeilijkheden komt. Vervolgens wordt zijn situatie steeds slechter, en wordt hijzelf ook steeds slechter.

In hoofdstuk 12 hield Samuel zijn afscheidsrede. Nu er een nieuwe koning was, trad hij eigenlijk terug. Saul was officieel aangesteld, en Samuel, die het land als richter en profeet had geleid, zei nu:

En wat mij betreft, er is bij mij geen sprake van dat ik tegen de HEERE zou zondigen door op te houden voor u te bidden; maar ik zal u de goede en juiste weg leren.

1 SAMUEL 12:23

Maar ik ga het wel wat rustiger aan doen. En jullie hebben nu deze koning.

De koning moest echter nog steeds God gehoorzamen. Hoewel God eigenlijk nooit had gewild dat ze een koning zouden hebben, hadden ze, toen ze eenmaal een koning hadden, een keus. Ze konden een theocratie zijn onder een ondergeschikte vorst. Dat wil zeggen dat ze nog steeds door God geregeerd werden, maar via een aardse koning.

Maar dat zou betekenen dat die aardse koning zijn bevelen van God moest krijgen. Of ze konden een aardse koning hebben die God niet gehoorzaamde. Dat zou betekenen dat ze een volk waren dat tegen God in opstand kwam, net als de heidenen.

Het is dus heel belangrijk dat Saul God volkomen gehoorzaamt. Als hij naar eigen goeddunken handelt, doet hij eenvoudigweg wat andere koningen deden. Zodra je koning wordt, ga je je gedrag misschien richten naar dat van andere koningen van andere volken. Zo begon Saul blijkbaar te denken. Hij vervulde tenslotte een rol waarvoor geen precedent bestond. Er was nog nooit een koning over Gods volk geweest. Als iemand zomaar in die positie terechtkwam, zou hij natuurlijk niet intuïtief hoeven te weten hoe hij moest handelen. Maar hij had wel moeten weten dat hij God moest gehoorzamen. Dat was het ene waarvoor hij verantwoordelijk werd gehouden, en juist dat deed hij niet.

Als hij vorst over een volk werd, zou hij zomaar kunnen denken: ‘Wat doet een vorst?’ De enige voorbeelden die hij zou hebben, waren de vorsten van de heidense volken. En dat was overduidelijk niet het voorbeeld dat hij moest volgen. Hoewel je zijn verwarring zou kunnen begrijpen, was zijn handelen dus toch niet te verontschuldigen, zoals we in hoofdstuk 13 zullen zien.

2

Sauls leger en de duur van zijn regering

Saul regeerde, staat er:

Saul was een jaar aan de regering geweest, en hij regeerde voor het tweede jaar over Israël. Toen koos Saul drieduizend man uit Israël voor zich uit. Tweeduizend mannen waren bij Saul in Michmas en in het bergland van Bethel, en duizend waren er bij Jonathan in Gibeon in Benjamin. De rest van het volk liet hij gaan, ieder naar zijn tent.

1 SAMUEL 13:1-2

Hij had een grote groep mensen gehad, driehonderdduizend of zo, die bijeengekomen waren om tegen de Ammonieten te strijden, en hij had hen overwonnen. Nu hield hij niet zo'n groot leger aan. Je zou denken dat een koning dat graag zou willen, omdat je daarmee behoorlijk machtig bent, maar je moet die mensen ook betalen. Zoveel geld hadden ze eigenlijk niet beschikbaar. Daarom hield hij een staand leger van drieduizend man aan, waarvan hij twee derde onder zijn rechtstreekse bevel hield. Een derde kwam onder het bevel van zijn zoon, over wie we hier voor het eerst horen: Jonathan.

Jonathan wordt later natuurlijk een belangrijk personage in het verhaal. Maar tot nu toe wisten we niet dat Saul een zoon had. Het feit dat hij een zoon had die oud genoeg was om het bevel over duizend soldaten te voeren, betekent dat Saul zelf niet veel jonger dan veertig kan zijn geweest. Misschien was hij al ouder dan veertig toen hij koning werd. Volgens twee bronnen heeft hij daadwerkelijk veertig jaar geregeerd.

Het Oude Testament vertelt ons niet hoelang Saul regeerde. Maar Josephus zei dat hij veertig jaar regeerde. Josephus is natuurlijk geen geïnspireerde schrijver. Misschien beschikte hij voor zijn informatie over dezelfde bronnen als Paulus, want Paulus zei hetzelfde. In Handelingen hoofdstuk 13, vers 21, is Paulus aan het prediken. Hij zegt in Handelingen 13:21:

En van toen af vroegen zij om een koning, en God gaf hun Saul, de zoon van Kis, een man uit de stam van Benjamin, gedurende veertig jaar.

HANDELINGEN 13:21

Volgens Paulus en Josephus duurde Sauls regering dus veertig jaar, hoewel we die informatie niet in het Oude Testament vinden. Een reden waarom we die niet in het Oude Testament vinden, is waarschijnlijk dat de tekst van vers 1 van 1 Samuel hoofdstuk 13 beschadigd is geraakt. Geleerden vertellen ons dat hier twee jaartallen staan. We lezen natuurlijk:

Saul was één jaar koning, en toen hij twee jaar over Israël had geregeerd, Enzovoort. Bij de overlevering zijn beide getallen beschadigd geraakt, en het eerste is helemaal uit de tekst verdwenen. Met andere woorden, in de Hebreeuwse tekst staat daar

geen getal.

Blijkbaar heeft de New King James om de een of andere reden het getal 1 ingevuld, omdat het tweede getal als 2 werd opgevat. Maar letterlijk staat er in het Hebreeuws:

Saul was ... jaar koning.

Dus het staat er eigenlijk niet. Dat betekent natuurlijk dat de tekst, waarin oorspronkelijk wel een getal stond, op de een of andere manier verminkt is geraakt. Een kopiist heeft hem verkeerd overgeschreven. Of misschien werkte iemand met een ouder handschrift waarin het getal wel stond, maar had een mot op die plek een gat gevreten. Daardoor stond er geen getal meer en liet de kopiist die plek gewoon open. Of het was uitgelopen, of het perkament was beschimmeld en onleesbaar geworden. Zoals onze handschriften er nu bij liggen, staat daar dus geen getal. Het is heel goed mogelijk dat het oorspronkelijke getal daar 40 was. Dat wil zeggen dat Saul 40 jaar regeerde. Dat zou overeenkomen met Josephus en met Paulus in het Nieuwe Testament.

3

Paulus en de overlevering van Sauls regeerduur

Nu zouden we kunnen zeggen: ‘Nou, het feit dat Paulus het zei, betekent dat het waar is.’ Nou, niet noodzakelijk. Dat er opgetekend staat dat Paulus iets zei, betekent nog niet dat hij geïnspireerd was toen hij het zei. Niet iedere keer dat Paulus zijn mond opendeed, was hij geïnspireerd. Zelfs niet iedere keer dat zijn woorden opgetekend staan, waren ze geïnspireerd. We lezen bijvoorbeeld dat hij en zijn vrienden het er niet over eens waren of hij wel of niet naar Jeruzalem moest gaan. Er valt iets te zeggen voor de gedachte dat Paulus zich vergiste toen hij ervoor koos daarheen te gaan, aangezien er staat dat bepaalde mannen hem door de Geest zeiden niet te gaan. Paulus kan dus gelijk hebben gehad, of hij kan ongelijk hebben gehad. Als ons verteld wordt dat Paulus iets bepaalds zei, wordt daarmee niet gezegd dat hij noodzakelijkerwijs gelijk had. Er wordt ons alleen verteld wat hij zei.

We zouden graag denken dat Paulus iedere keer dat hij predikte, zo ongeveer onder de invloed van de Geest kwam, als een profeet van God, en godsspraken uitsprak. Maar dat beweerde hij zelf niet, en de Bijbel beweert het ook niet over hem. Toch zou ik erop vertrouwen dat als hij een getal noemt, hij goede redenen had om te geloven dat het het juiste getal was. Zowel hij als Josephus meende dat Saul 40 jaar regeerde. Misschien meenden ze dat omdat ze oudere afschriften van het Oude Testament hadden dan wij. Afschriften waarin hier in 1 Samuel 13:1 nog het juiste getal stond.

Dus ik wil voorstellen dat er oorspronkelijk stond dat Saul 40 jaar regeerde. Dat is een samenvatting van zijn regering. Vervolgens begint de tekst te vertellen over iets dat in het tweede jaar van zijn regering gebeurde. Toen hij twee jaar over Israël geregeerd had, koos hij 3.000 uitgelezen mannen uit om zijn staande leger of lijfwacht te vormen. Jonathan krijgt hier het bevel over 1.000 van hen. Jonathan was dus waarschijnlijk een jonge man, maar toch volwassen genoeg om serieuze verantwoordelijkheden voor volwassenen te krijgen. Saul kan op dat moment niet heel jong zijn geweest. Zoals ik zei, zelfs als Jonathan pas achter in de tienerjaren was, dan moet Saul vrijwel zeker op zijn minst tegen de 40 zijn geweest. Dus als hij bijna 40 was toen hij begon te regeren, en hij 40 jaar regeerde, dan zouden we aannemen dat hij bijna 80 moet zijn geweest toen hij stierf. Maar we lopen op de zaken vooruit.

Hier hebben we dit leger, verdeeld tussen Saul en Jonathan. En de rest van het volk stuurde hij weg:

Iedereen naar zijn eigen tent.

4

Jonathan lokt een oorlog met de Filistijnen uit

Vers 3:

Jonathan versloeg het garnizoen van de Filistijnen dat in Geba lag, en de Filistijnen hoorden dat. Daarom liet Saul in het hele land op de bazuin blazen, met de boodschap: Laat de Hebreëen het horen! Toen hoorde heel Israël: Saul heeft het garnizoen van de Filistijnen verslagen, en ook is Israël bij de Filistijnen in een kwade reuk gekomen. Vervolgens werd het volk samengeroepen om achter Saul aan naar Gilgal te gaan.

1 SAMUEL 13:3-4

Blijkbaar handelde Jonathan op eigen houtje. We zullen nog andere verhalen over Jonathan tegenkomen die erop wijzen dat hij een man was die initiatief nam. Later besloten hij en zijn wapendrager gewoon met hun tweeën een garnizoen van de Filistijnen aan te vallen. Hij was een man die stond te popelen om te vechten en zich vol ijver inzette voor de zaak van Israël. Hij had 1.000 mannen bij zich, en dus vielen ze een garnizoen van de Filistijnen in Geba aan.

Dit kwam blijkbaar als een verrassing voor Saul. We lezen niet dat Saul er toestemming voor had gegeven. Als Saul erbij betrokken was geweest, zou hij de aanval waarschijnlijk zelf hebben geleid. Hij had 2.000 mannen. Hier leek Jonathan dus, net als op andere momenten, op eigen houtje te handelen. Maar toen hij eenmaal het garnizoen van de Filistijnen had aangevallen, hoorden de andere Filistijnen daar natuurlijk van en zeiden ze: 'O, deze Israëlieten willen oorlog voeren.' Het nieuws verspreidde zich dat Saul de Filistijnen had aangevallen. Dat klopte niet helemaal, maar hij was de koning, dus hij was verantwoordelijk. Zo werd hij nu een oorlog in geduwd, een oorlog die hij niet zelf was begonnen. Maar heel het volk kwam naar hem toe.

5

Israëls angst tegenover Jonathans geloof

De Filistijnen verzamelden zich om te strijden tegen Israël, dertigduizend wagens en zesduizend ruiters, en volk zo talrijk als de zand korrels die zich aan de oever van de zee bevinden. Zij trokken op en sloegen hun kamp op in Michmas, ten oosten van Beth-Aven. Toen de mannen van Israël zagen dat zij in nood waren — want het volk was in het nauw gedreven — verborg het volk zich in de grotten, in de rotsspleten, tussen de rotsen, in de schuilplaatsen en in de putten.

1 SAMUEL 13:5-6

De Israëlieten waren dus sterk in de minderheid en niet opgewassen tegen het Filistijnse leger dat tegen hen was opgetrokken. Blijkbaar hadden de Filistijnen besloten niet dezelfde fouten te maken als voorheen en de macht van de HEERE te onderschatten. De HEERE was Israël namelijk meer dan eens te hulp gekomen tegen de Filistijnen. Dus brachten ze zoveel mogelijk troepen op de been, in de hoop te kunnen winnen van zo'n grote macht als de HEERE, van het volk van de HEERE. Toen zag het volk de aantallen Filistijnen. En in plaats van op God te vertrouwen, werden ze gewoon wanhopig en besloten ze zich in grotten en dergelijke te verstoppen. Dan staat er in vers 7:

Ook staken Hebreëën de Jordaan over naar het land van Gad en Gilead. Maar Saul bleef zelf nog in Gilgal, en al het volk kwam bevend achter hem aan.

1 SAMUEL 13:7

Wat hier gezegd wordt, is dat sommige Joden zich in grotten in de omgeving verstopten. Anderen staken de rivier over om weg te komen. En zo slonk Sauls leger steeds verder. Ze lieten hem in de steek. Hij was begonnen met slechts tweeduizend man bij zich, en nu laten de meesten van hen hem in de steek. En er komen

dertigduizend strijdagens op hem af, en ook nog voetvolk zo talrijk als het zand aan de zee. Hij heeft dus echt reden om bezorgd te zijn, maar niet als hij denkt aan verhalen zoals dat van Gideon en anderen.

Jonathan wist dat er niets was om bang voor te zijn. Zoals ik al zei, vielen Jonathan en zijn wapendrager later in hun eentje een garnizoen van de Filistijnen aan, met slechts twee man. Jonathan bemoedigde zijn wapendrager voorafgaand aan die aanval met de woorden:

Jonathan nu zei tegen de knecht die zijn wapens droeg: Kom, laten wij oversteken naar de wachtpost van deze onbesnedenen; misschien zal de HEERE voor ons werken, want het is voor de HEERE niet te moeilijk om te verlossen, door veel of door weinig mensen.

1 SAMUEL 14:6

Jonathan had dus het geloof van Gideon. Hij viel een veel grotere troepenmacht aan, met maar heel weinig mensen aan zijn kant.

Maar Saul, of in elk geval de mensen die bij Saul waren, hadden dat soort geloof niet. En dus vluchtten ze en deserterden ze. Sommigen volgden Saul nog wel, maar ze volgden hem bevend. Het was geen moedige legereenheid. Het was waarschijnlijk een bijeengeraapt groepje van degenen die het dapperst of het koppigst waren, die niet wilden deserteren. Maar ze hadden niet bepaald vertrouwen in hun kansen.

Nu staat er:

6

Saul moet op Samuel wachten voor het offer

En Saul wachtte zeven dagen, tot het tijdstip dat Samuel bepaald had. Toen Samuel echter niet naar Gilgal kwam, begon het volk zich te verspreiden, bij hem vandaan. Toen zei Saul: Breng een brandoffer bij mij, en dankoffers; en hij offerde het brandoffer. En het gebeurde, toen hij gereed was met het brengen van het brandoffer, dat, zie, Samuel kwam. Saul ging het kamp uit hem tegemoet om hem te zegenen.

1 SAMUEL 13:8-10

Deze ontmoeting en dit offer waren veel eerder voorzien, blijkbaar minstens twee jaar eerder. Dat was toen Samuel Saul voor het eerst had ontmoet en hem de tekenen had gegeven die hij zou zien. Deze profeten zouden hem ontmoeten en hem een paar broden geven, en enkele andere profeten zouden hem ontmoeten en de Geest zou over hem komen. Dit waren de allereerste tekenen die God aan Saul gaf, voorzien door Samuel.

Maar op datzelfde moment, destijds in hoofdstuk 10 en vers 8, had Samuel gezegd:

Ga voor mij uit naar Gilgal; zie, ik zal naar u toe komen om brandoffers te brengen en om dankoffers te brengen. Zeven dagen moet u daar wachten, totdat ik bij u kom en u bekendmaak wat u moet doen.

1 SAMUEL 10:8

Deze instructies, zoals ze hier in hoofdstuk 10 zijn vastgelegd, maken niet erg duidelijk wanneer dit moet gebeuren. En het is mogelijk dat dit een verkort verslag is. Het is heel goed mogelijk dat Samuel hem bij deze gelegenheid vertelde wat de aanleiding zou zijn, wanneer het zou gebeuren. Misschien wanneer de Filistijnen en hij zich op de

strijd voorbereidden. Van de koning van Israël zou zeker worden verwacht dat hij de legers van Israël tegen de Filistijnen zou aanvoeren, maar het tijdstip zou allesbepalend zijn.

En zo was er in de eerste twee jaar geen confrontatie tussen Saul en de Filistijnen. Maar de tijd daarvoor kwam, en dat tijdstip was misschien zelfs al door Samuel bij die eerdere gelegenheid voorgescreven. We hebben er gewoon niet alle bijzonderheden van. Maar we lezen in elk geval dat Samuel verwachtte dat Saul wist dat hij verplicht was zeven dagen te wachten tot Samuel zou komen.

Saul was uit de stam Benjamin en was dus niet eens verwant aan de families die bevoegd waren offers te brengen. Alleen de Levieten, en in het bijzonder het priesterschap van Aäron, mochten offers brengen. En hoewel Samuel eigenlijk niet uit de lijn van Aäron stamde, was hij een Leviet en had hij hun plaats ingenomen. God had hem doen opstaan om hun plaats in te nemen toen Eli en zijn zonen gestorven waren. Samuel had dus een gevestigde bevoegdheid om in de plaats van de hogepriester offers te brengen. Maar Saul had die bevoegdheid niet, dus moest hij wachten op degene die daartoe bevoegd was.

Nu zou je niet ten strijde trekken zonder eerst offers aan God te brengen. Men begreep namelijk dat je God aan jouw kant nodig hebt, vooral wanneer je zo sterk in de minderheid bent als zij in dit geval waren. Ze moeten een beroep doen op God. Ze moeten verzoening doen voor alle overtredingen die God hun mogelijk aanrekent. Ze moeten zich ervan verzekeren dat ze God hebben behaagd en dat Hij aan hun kant staat. Dus moeten ze een offer brengen voordat ze de strijd aangaan.

En eerlijk gezegd zouden heidense volken hetzelfde doen voor hun goden. Men ging ervan uit dat een militaire confrontatie tussen twee volken in werkelijkheid een strijd was tussen de goden van verschillende volken. Zo begrepen ze de dingen. Hun goden aan hun kant krijgen was dus iets wat elk volk zou doen voordat het ten strijde trok. Van Israël werd dat natuurlijk verwacht, vooral omdat zij een echte God hadden, Die hen daadwerkelijk kon helpen. En dat deden ze ook.

7

Sauls ongeduld onder druk

Maar Saul beseftte dat Samuel nog niet was aangekomen. Hij had zeven dagen gewacht, en Samuel was nog niet aangekomen. Nu is het duidelijk dat Samuel aankwam voordat die zevende dag voorbij was, want nauwelijks had Saul het offer gebracht of Samuel verscheen.

Saul gaf het wachten net iets te vroeg op, blijkbaar maar een uur of twee eerder dan hij had moeten doen. Hij zag de mensen weglopen. Hij zag zijn leger uiteenvallen en dacht: 'Als dit nog langer doorgaat, blijft hier niemand meer over. Ik kan de zaak maar beter op gang brengen. Ik zal het offer brengen. Misschien brengt dat weer samenhang.'

Dat lijkt iets wat wij heel begrijpelijk zouden vinden. Samuel kwam niet opdagen toen hij had gezegd dat hij zou komen. Saul probeerde alleen maar God te eren voordat hij ten strijde trok. Het was duidelijk dat hij zou moeten gaan vechten. Hij moest een offer aan God brengen en God aanbidden. Waarom zou je hier niet wat begrip voor hem hebben?

Allereerst was het algemeen bekend dat niet iedereen bij het altaar dienst mocht doen. Saul eigende zich dus bewust het ambt van het priesterschap toe. Maar meer nog, hij had uitdrukkelijke instructies gekregen van de profeet van God. Een profeet van wie de woorden door tekenen waren bevestigd, meerdere tekenen die bevestigden dat hij namens God sprak. Hem was gezegd zeven dagen te wachten en te wachten tot Samuel hem zou vertellen wat hij moest doen. Samuel zou komen en het offer brengen.

Sauls geloof werd duidelijk op de proef gesteld, zwaar op de proef gesteld. We zijn allemaal weleens bezwiken toen we op de proef werden gesteld, dus we kunnen hem persoonlijk niet echt veroordelen. Maar we kunnen zijn daden ook niet rechtvaardigen. Hij deed werkelijk niet wat hem was opgedragen. Dit kan een bewuste beproeving zijn geweest om te zien of hij God zou gehoorzamen of op eigen houtje zou handelen, zoals andere koningen zouden doen. Andere koningen zouden op eigen houtje handelen. Maar hij had de opdracht de aanwijzingen van de profeet van God te volgen. Dat Samuel zo lang wachtte, was heel goed mogelijk een bewuste beproeving

van Sauls gehoorzaamheid. En in dit geval doorstond hij die beproeving niet. Hoewel hij ongetwijfeld goede bedoelingen had, wist hij dat hij niet mocht doen wat hij deed. Hij dacht alleen dat hij onder de omstandigheden weinig anders kon doen.

8

Jezus blijft gehoorzaam in de verzoeking

Toen Jezus veertig dagen vastte in de woestijn, zegt de Bijbel dat Hij weer honger kreeg.

Als je veertig dagen vast, voel je het grootste deel van die tijd geen honger. Het heeft gewoon te maken met de fysiologie van langdurig vasten. Je lichaam verliest vrij vroeg zijn hongergevoel, en je krijgt pas aan het einde weer honger, wanneer je lichaam werkelijk aan het verhongeren is. Wanneer je lichaam niets anders meer als brandstof kan verbranden dan zijn eigen weefsels. Dan keert de honger terug na zo'n lange periode van vasten.

De Bijbel zegt:

En nadat Hij veertig dagen en veertig nachten had gevast, kreeg Hij ten slotte honger.

MATTHEÛS 4:2

Dat betekent dat Hij werkelijk op het punt stond te sterven. Op dat moment kwam satan naar Hem toe en zei:

En de verzoeker kwam bij Hem en zei: Als U Gods Zoon bent, zeg dan dat deze stenen broden worden.

MATTHEÛS 4:3

Als satan nu eerder naar Hem toe was gekomen, toen Hij nog niet op het punt stond te sterven, toen Hij nog niet aan het verhongeren was, en had gezegd:

Waarom verander Je deze stenen niet in brood?

Dan had Jezus gemakkelijk kunnen zeggen: ‘Dat is niet nodig. Ik ben niet aan het sterven.’

Maar Hij antwoordde en zei: Er staat geschreven: De mens zal niet van brood alleen leven, maar van elk woord dat uit de mond van God komt.

MATTHEÛS 4:4

God zal beslist komen voordat Ik van de honger sterf.’

Maar toen Jezus werkelijk aan het verhongeren was, was het net als bij Saul: de zeven dagen waren voorbij, er was geen verlossing, Samuel was niet komen opdagen. Er moest iets gebeuren, anders zou het op een ramp uitlopen. Jezus had zo kunnen redeneren. Hij had kunnen denken: ‘Mijn Vader heeft Mij nog niet gezegd dat Ik het vasten moet beëindigen. Ik behoor te leven van elk woord dat uit Zijn mond komt, en Hij is niet gekomen om Mij toestemming te geven. Maar als Hij nu niet komt, ga Ik sterven, dus kan Ik net zo goed zelf handelen.’ Dat was de verzoeking.

Jezus weerstond die verzoeking, en toen Hij die weerstond, verliet de duivel Hem voor een tijd. En de Bijbel zegt:

Toen liet de duivel Hem gaan; en zie, engelen kwamen en dienden Hem.

MATTHEÛS 4:11

God had oog voor Zijn behoeften, en God stuurde inderdaad de engelen om in Zijn behoeften te voorzien. Maar Hij wachtte tot het allerlaatste moment van uiterste nood, toen het bijna te laat leek.

Heel vaak zal God dat doen. Hij zal wachten totdat wij denken dat het te laat is. ‘Tot op dit punt zou ik God hebben vertrouwd, maar nu zie ik gewoon dat er een ramp op komst is. Ik moet hierin zonder God handelen.’

9

God vertrouwen als hulp uitblijft

Soms gaat het zo wanneer je voor je financiën uit geloof leeft. Er moet een rekening betaald worden. Over een paar dagen moet de huur betaald worden en je komt geld tekort, of je hebt iets nodig. De beproeving is: ga je op eigen houtje iets doen? George Müller leefde op de manier waar ik het over heb. Hij had zich ertoe verbonden om alleen op God te vertrouwen en mensen niet te vertellen wat hij nodig had. Maar vaak brak de etenstijd al aan en was er geen eten. Natuurlijk werd hij sterk op de proef gesteld om iemand te vertellen wat hij nodig had, om geld te vragen. Maar hij had zich ertoe verbonden dat niet te doen, omdat hij het gevoel had dat God dat niet van hem wilde. Voor zover ik weet, is hij ook nooit voor die beproeving bezweken. Hij had zelfs als vaste regel dat, ook als ze helemaal geen geld meer hadden en geld nodig hadden en niet wisten waar het volgende geld vandaan zou komen, hij niets zou zeggen. Als iemand naar hem toe kwam en zei: ‘Meneer Müller, ik heb het gevoel dat de Heere me heeft gezegd een gift aan uw bediening te geven. Hebt u iets nodig?’, dan zei hij: ‘Ik heb een afspraak met God gemaakt. Ik zal met niemand anders dan met Hem over die dingen praten.’ Hij liet op geen enkele manier merken dat hij iets nodig had, ook al was dat wel zo, omdat hij geloofde dat God zou voorzien voordat het te laat was.

En God voorzag altijd voordat het te laat was, maar niet veel eerder. Vaak was het bijna zover dat het te laat zou zijn, en toen voorzag God. Zo zal God vaak iemands geloof op de proef stellen.

Ik moet zeggen dat ik een paar keer voor die beproeving bezweken ben. Niet zo heel vaak, voor zover ik me kan herinneren. Ik kan me twee of drie keer in mijn leven herinneren, terwijl ik op diezelfde manier leefde. Bijna altijd kwam het geld op het allerlaatste moment, maar er waren momenten waarop het leek alsof dit het laatste moment was, en het was er niet. En ik liet iemand weten wat ik nodig had. Ik leende geld en betaalde het terug, want het geld kwam toch binnen. Het zou ook binnengekomen zijn als ik niet voor de beproeving bezweken was.

Samuel zou op tijd aangekomen zijn, ook als Saul niet op de zaken vooruitgelopen was. Maar dat wist hij niet. Jezus wist niet wanneer de engelen zouden komen om Hem te dienen. Het enige wat Hij wist, was dat Hij op het punt stond te sterven. Het lijkt alsof God te laat is of bijna te laat. Daarom kan ik misschien maar beter op eigen houtje handelen. Jezus deed dat niet. Saul wel. Hij liep op God vooruit. En toch bleek dat Samuel op die zevende dag wel degelijk kwam, slechts een paar uur nadat Sauls geloof en geduld het hadden begeven.

10

Sauls uitvluchten en Samuels terechtwijzing

En Saul wachtte zeven dagen, tot het tijdstip dat Samuel bepaald had. Toen Samuel echter niet naar Gilgal kwam, begon het volk zich te verspreiden, bij hem vandaan. Toen zei Saul: Breng een brandoffer bij mij, en dankoffers; en hij offerde het brandoffer. En het gebeurde, toen hij gereed was met het brengen van het brandoffer, dat, zie, Samuel kwam. Saul ging het kamp uit hem tegemoet om hem te zegenen.

1 SAMUEL 13:8-10

Vers 10.

En Samuel zei: Wat hebt u gedaan? Toen zei Saul: Omdat ik zag dat het volk zich begon te verspreiden, bij mij vandaan, en omdat ú niet op de vastgestelde tijd kwam, en de Filistijnen in Michmas verzameld zijn, zei ik bij mijzelf: Nu zullen de Filistijnen op mij afkomen in Gilgal, en ik heb niet getracht het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen. Daarom heb ik mijzelf gedwongen om het brandoffer te brengen.

1 SAMUEL 13:11-12

Daar gaat het om. Als we voor verleiding bezwijken, komt dat vaak doordat we ons gedwongen voelen. De omstandigheden lijken het te vereisen. Hoe kan ik volhouden en wachten tot God ingrijpt, terwijl de ramp nu al dreigt? Ik sta onder druk. En die druk hoort gewoon bij de manier waarop God met mensen omgaat wanneer Hij hen vormt en hen in hun geloof op de proef stelt.

Saul was nog maar net koning. Tot op dat moment was hij nog niet op de proef gesteld. Zijn bijzondere verantwoordelijkheid als koning van Israël zou zijn dat hij God in alles tot op de letter moest gehoorzamen. En het past bij God om een man zo zwaar op de proef te stellen dat hij zich gedwongen voelt God ongehoorzaam te zijn, of anders op God te vertrouwen. En hij zegt:

Ik voelde gewoon dat ik het moest doen.

Maar Samuel zei tegen Saul: U hebt dwaas gehandeld. U hebt het gebod van de HEERE, uw God, dat Hij u geboden heeft, niet in acht genomen. Anders zou de HEERE uw koningschap over Israël voor eeuwig bevestigd hebben, maar nu zal uw koningschap geen stand houden. De HEERE heeft een man naar Zijn hart voor Zich uitgezocht, en de HEERE heeft hem de opdracht gegeven een vorst te zijn over Zijn volk, omdat u niet in acht genomen hebt wat de HEERE u geboden had.

1 SAMUEL 13:13-14

Natuurlijk doelt hij op David, hoewel hij pas een paar hoofdstukken later op pad ging om David te zoeken.

Toen stond Samuel op en ging van Gilgal naar Gibeon in Benjamin. Saul telde het volk dat zich bij hem bevond: ongeveer zeshonderd man.

1 SAMUEL 13:15

Dus van zijn tweeduizend man had ongeveer driekwart hem verlaten. Let nu hierop. Samuel zei tegen Saul:

11

Gods beloften en de voorwaarde van trouw

Als je naar God had geluisterd, zou God je familie, je dynastie — oftewel je koninkrijk — voor altijd hebben laten voortbestaan.

Dat is de belofte die Hij later door de profeet Nathan aan David deed, dat God Davids huis en zijn nageslacht voor eeuwig op de troon zou vestigen. Blijkbaar had Saul dat voor zijn huis kunnen krijgen in plaats van voor dat van David. God ging op zoek naar David omdat Saul faalde.

Maar bedenk eens wat dat betekent. Het vertelt ons beslist dat Gods plannen aan voorwaarden gebonden zijn. Want als Saul niet had gefaald, zou Gods plan blijkbaar zijn geweest dat het huis van Saul voor eeuwig de koningen van Israël zou voortbrengen. Maar Sauls falen veranderde het plan. Het is alsof de plannen veranderbaar zijn of afhankelijk zijn van ons gedrag. Dat geldt in het algemeen.

We hebben inderdaad gezien dat de profeet dat tegen Eli zei in hoofdstuk 2, vers 30. Hij zei, de Heere zei tegen Eli:

Daarom spreekt de HEERE, de God van Israël: Ik had duidelijk gezegd: Uw huis en uw familie zullen voor eeuwig voor Mijn aangezicht wandelen. Maar nu spreekt de HEERE: Er is bij Mij geen sprake van, want wie Mij eren, zal Ik eren, maar wie Mij verachten, zullen zelf veracht worden.

1 SAMUEL 2:30

Met andere woorden: Ik heb beloofd dat dit voor altijd zo zou zijn in jouw huis. Dat is 1 Samuel 2:30. Maar het is voorwaardelijk. God heeft veel beloften gedaan waar ‘voor altijd’ bij staat, maar die zijn voorwaardelijk, of Hij dat er op dat moment nu bij zegt of niet. Zo gaat Hij nu eenmaal te werk. Daarom vind ik het nogal naïef als bepaalde

mensen hun geloof in eeuwige zekerheid baseren op bepaalde passages die spreken over ‘voor altijd’ en ‘eeuwig leven’ enzovoort. Het is ‘voor altijd’, in potentie, op voorwaarde van geloof, op voorwaarde dat je God trouw blijft. Het is voor altijd. Sauls koninkrijk zou voor altijd hebben bestaan als hij gehoorzamer was geweest, maar dat was hij niet, dus zal het niet voor altijd bestaan. God moest een plan veranderen en Hij zocht een andere man om een koninkrijk te vestigen dat voor altijd zou bestaan.

Samuel wees hem terecht en vertrok. Saul blijft achter zonder de profeet van God, zonder enige zekerheid dat God aan zijn kant staat. Sterker nog, hij heeft te horen gekregen dat God boos op hem is. En hij gaat de strijd aan, met zeshonderd man aan zijn kant, tegen dit overweldigende leger. Saul blijft achter in een heel weinig benijdenswaardige situatie.

Vers 16:

12

Filistijnse overheersing en Israëls wapentekort

Saul en zijn zoon Jonathan, en het volk dat zich bij hen bevond, bleven te Gibeon in Benjamin, terwijl de Filistijnen in Michmas hun kamp opgeslagen hadden. Uit het leger van de Filistijnen trokken drie groepen plunders: de ene groep sloeg de weg in naar Ofra, naar het land Sual, een andere groep sloeg de weg in naar Beth-Horon, en een groep ging de weg op naar het gebied dat uitziet op het dal Zeboïm, in de richting van de woestijn.

1 SAMUEL 13:16-18

Deze drie groepen Filistijnse plundersaars trekken blijkbaar naar voren, terwijl dit enorme leger van de Filistijnen achterblijft en wacht tot er iets gebeurt. Ze sturen wat groepen plundersaars eropuit om iets uit te lokken, om te zien of ze de Israëlieten zover kunnen krijgen dat ze tevoorschijn komen om te vechten.

Nu was er in heel het land Israël geen smid te vinden, want de Filistijnen hadden gezegd: Anders gaan de Hebreëen zwaarden of speren maken. Daarom moest heel Israël naar de Filistijnen gaan om ieder zijn ploegijzer, zijn spa, zijn bijl of zijn houweel te laten slijpen. De prijs was twee derde sikkel voor de ploegijzers, voor de houwelen, voor de drietandige vorken, voor de bijlen, en voor het vastzetten van een ossenprik.

1 SAMUEL 13:19-21

De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, noemt hier een 'pim'. Dat is ongeveer twee derde van een sikkel zilver, zoals het Nederlandse citaat het rechtstreeks weergeeft. Een sikkel zilver zou ongeveer een dagloon zijn. Dus de Filistijnen vroegen twee derde van het dagloon van een man. Als ze twaalf uur per dag werkten, wat waarschijnlijk is zolang het licht was, zou dat ongeveer acht uur loon zijn om je gereedschap te laten slijpen.

En toch was dit gereedschap blijkbaar het enige metaal dat de Israëlieten hadden. We moeten dus aannemen dat ze, wanneer ze als leger bijeenkwamen om te vechten, sikkels en bijlen en ploegscharen en dat soort dingen meebrachten. Alle metalen dingen die ze maar hadden, die tegen hoge kosten door de Filistijnen waren geslepen, maar die eigenlijk geen strijdwapens waren.

Jonathan en Saul waren de uitzonderingen. Om de een of andere reden mochten zij zwaarden hebben. Ik weet niet of de Filistijnen hun bij wijze van tegemoetkoming toestonden zwaarden te hebben, met de gedachte: 'Twee zwaarden tegen ons allemaal, wat maakt het uit?' Of dat Saul en Jonathan in het geheim zwaarden hadden en de Filistijnen dat niet wisten. Want er waren duidelijk al eerder veldslagen geweest. Er waren vijanden gesneuveld. Ik zou denken dat een volk dat zo ongewapend was als

Israël, de gelegenheid niet voorbij zou laten gaan om de vijanden die in de strijd waren gedood te plunderen en hun wapens mee te nemen. Er zou dus wel ergens aan wapens te komen zijn, maar niet aan veel.

En het gebeurde ten dage van de strijd, dat er geen zwaard of speer te vinden was in de hand van al het volk dat bij Saul en Jonathan was; maar bij Saul en bij zijn zoon Jonathan werden ze wel gevonden. Toen trok een wachtpost van de Filistijnen naar de bergpas van Michmas.

1 SAMUEL 13:22-23

Ik heb me hier vaak over verbaasd. Geen van deze Israëlieten had een zwaard of speer in zijn handen? Alleen de twee bevelhebbers, Saul en zijn zoon, hadden wapens? En wat hadden de anderen dan? Stokken en stenen en slingers en hooivorken en wat nog meer? Ik neem aan van wel, maar het lijkt gewoon vreemd dat het zo zou zijn, terwijl ze in feite al eerder veldslagen hebben meegemaakt. Ze hebben gezien hoe de Filistijnen voor hen op de vlucht werden gejaagd. Ze zouden toch zeker heel wat wapens hebben gehad die ze hadden kunnen verzamelen. Dus waar waren die wapens?

Het lijkt waarschijnlijk dat de Filistijnen, als hun overheersers, waren gekomen en hun wapens hadden ingezameld, precies zoals tirannen altijd willen doen: de vuurwapens inzamelen. Dat deed Hitler ook. Hij voerde wapenwetten in om de mensen hun vuurwapens af te nemen en hen onderdanig te houden. Daar zijn tirannen slim in.

Hoewel Israël de gelegenheid had gehad om wapens te verzamelen, hadden ze blijkbaar nooit de macht gehad om de Filistijnse onderdrukking van zich af te schudden. Daarom konden de Filistijnen de regels bepalen, wat blijkbaar betekende: 'Jullie mogen deze wapens niet houden. Jullie mogen je wapens tot ploegscharen omsmeden en je speren tot snoeimessen als jullie willen, maar jullie mogen geen zwaarden hebben. Behalve Saul en Jonathan. Aangezien hij jullie onbeduidende heersertje is, zullen we hem en zijn zoon elk een zwaard gunnen.'

Zo staat het er dus voor: in wezen een ongewapende kleine groep Israëlieten, met twee leiders die elk een zwaard hebben. God is niet met hen, of in elk geval heeft God hem terechtgewezen. Dat betekent niet dat God niet met hen is, maar Samuel is niet bij hen om hem leiding te geven, en dat had hij juist nodig.

13

Jonathan trekt eropuit terwijl Saul wacht

En in hoofdstuk 14 staat:

Dit gebeurde blijkbaar tijdens deze patstelling, toen het nog niet tot een gevecht was gekomen. Zo begon het:

Op een dag gebeurde het dat Jonathan, de zoon van Saul, tegen de knecht die zijn wapens droeg, zei: Kom, laten wij naar de wachtpost van de Filistijnen oversteken, die zich aan de overkant bevindt. Maar hij vertelde het niet aan zijn vader.

1 SAMUEL 14:1

Dat is jammer, want Saul deed uiteindelijk een paar dwaze geloften die de zaken hier ingewikkelder maakten.

Saul nu verbleef aan de rand van Gibeon, onder de granaatappelboom die in Migron was, en het volk dat bij hem was, bestond uit ongeveer zeshonderd man.

1 SAMUEL 14:2

Er is vast niets mis mee als een man, zelfs de koning, onder een granaatappelboom in de schaduw zit. Hij moet ergens zitten. Maar het klinkt zo als plichtsverzuim. [Toelichting bij de vertaling: waar het Nederlandse citaat ‘verbleef’ zegt, heeft de Engelse vertaling van de spreker ‘zat’.] Het volk is in oorlog. De vijand is gemobiliseerd. En de koning zien we met zeshonderd man zitten. Natuurlijk is er niets mis met zitten. Iedere generaal die oorlog voert, heeft momenten waarop hij zit. Dit is

dus niet noodzakelijk kritiek op hem. Maar er is beslist een contrast tussen hem en Jonathan. Jonathan is actief. Jonathan is aanvallend ingesteld. Jonathan is in beweging gekomen. Hij wil graag de strijd met de vijand aangaan. En Saul en zijn zeshonderd mannen zitten alleen maar in de schaduw, zonder in beweging te komen.

En Ahia, de zoon van Ahitub, de broer van Ikabod, de zoon van Pinehas, de zoon van Eli, was priester van de HEERE in Silo en droeg de efod. Het volk wist echter niet dat Jonathan weggegaan was.

1 SAMUEL 14:3

Weet je nog wie Ikabod was? Hij werd geboren op de dag dat Eli stierf.

Dit is interessant: de broer van Ikabod was de priester. Blijkbaar was Ikabod, hoewel hij een zoon van de priester was, niet de oudste. De oudste in het gezin van de priester zou de hogepriester zijn. Van de broer van Ikabod hadden we nog niet eerder gehoord, maar hij bestond wel. En nu wordt ons verteld dat hij degene was die de efod droeg. Er staat:

De mensen wisten niet dat Jonathan weg was.

Nu was er tussen de bergpassen, waarlangs Jonathan naar de wachtpost van de Filistijnen probeerde over te steken, een rotspunt aan deze kant en een rotspunt aan de andere kant. De naam van de ene was Bozes en de naam van de andere Sene.

1 SAMUEL 14:4

Er lag dus kennelijk een nauwe doorgang tussen die rotsen. Waarschijnlijk was die zo nauw dat er maar één man tegelijk doorheen kon, of hooguit twee. Daardoor was het een vrij goed te verdedigen positie voor een leger van één of twee man, aangezien de vijand maar met één man tegelijk kon komen.

Er staat:

De ene heette Bozes en de andere Sene.

Dat zijn de namen van die twee rotsen. Ze gaven rotsen in die tijd namen. Dat doen wij vast ook. We hebben namen voor bergen enzovoort. Gibraltar, de Rots van Gibraltar.

De ene punt lag aan de noordkant, tegenover Michmas, en de andere aan de zuidkant, tegenover Geba. Jonathan nu zei tegen de knecht die zijn wapens droeg: Kom, laten wij oversteken naar de wachtpost van deze onbesnedenen; misschien zal de HEERE voor ons werken, want het is voor de HEERE niet te moeilijk om te verlossen, door veel of door weinig mensen. Toen zei zijn wapendrager tegen hem: Doe alles wat in uw hart is, ga uw gang; zie, ik volg u, naar wat uw hart u ingeeft.

1 SAMUEL 14:5-7

Zijn wapendrager was ook een dappere kerel. Hij zei niet: ‘Besef je niet dat wij maar met zijn tweeën zijn en dat zij daar een heel garnizoen hebben? Wil je dat ik mijn leven zo op het spel zet?’ Hij zei alleen maar: ‘Wat je ook wilt, ik sta achter je. Ik dek je rug. Jij gaat voorop, ik volg je, en we nemen ons lot gewoon in eigen handen en laten de HEERE de uitkomst bepalen.’

14

Het teken voor Jonathans aanval

En Jonathan zei: Zie, wij steken over naar die mannen en zullen ons aan hen vertonen. Als zij dit tegen ons zeggen: Sta stil, totdat wij bij u komen, dan zullen wij op onze plaats blijven staan en niet naar hen toe klimmen. Maar als zij dit zeggen: Klim naar ons toe, dan zullen wij naar hen toe klimmen, want dan heeft de HEERE hen in onze hand gegeven. Dit is voor ons het teken.

1 SAMUEL 14:8-10

Het lijkt dus een beetje op de wollen vacht van Gideon. Hoe weten we of God de vijand in onze handen gaat geven? We zullen op dit teken letten. Al was dit niet zozeer een wonderteken. Gideon vroeg om iets wat duidelijk een wonder zou zijn: dat de vacht nat was en de grond droog, of dat de vacht droog was en de grond nat. Maar dit was niet zozeer een wonder. Het ging er meer om dat ze niet konden voorspellen hoe de Filistijnen zouden reageren. Zouden ze zeggen: ‘Blijf daar staan totdat we naar jullie toe komen’, of zouden ze zeggen: ‘Kom hierheen’?

Jonathan zei: ‘Als het zo gaat, dan gaan we er niet van uit dat we tegen hen gaan vechten. We kunnen gewoon doen alsof we overlopers zijn of zoiets. Maar als ze zeggen: “Kom naar ons toe”, dan gaan we er met volle vuurkracht op af. Omdat God hen in onze handen heeft gegeven, gaan we hen verslaan.’

Toen zij zich beiden aan de wachtpost van de Filistijnen vertoonden, zeiden de Filistijnen: Zie, de Hebreëen zijn uit de holen gekomen waarin zij zich verstopt hadden.

1 SAMUEL 14:11

Ze spotten ermee dat de Israëlieten zich als lafaards hadden gedragen. Misschien dachten ze inderdaad dat dit een paar overlopers uit het leger van Saul waren, zonder te weten wie ze waren.

De mannen van de wachtpost namen het woord en zeiden tegen Jonathan en zijn wapendrager: Klim naar ons toe, dan zullen wij u een lesje leren! Toen zei Jonathan tegen zijn wapendrager: Klim achter mij aan, want de HEERE heeft hen in de hand van Israël gegeven. Toen klom Jonathan op zijn handen en op zijn voeten naar boven, en zijn wapendrager achter hem aan. En zij vielen voor Jonathan, en achter hem doodde zijn wapendrager hen.

1 SAMUEL 14:12-13

Dus Jonathan sloeg hen neer en zijn wapendrager kwam achter hem aan en doodde hen. Ik weet niet of Jonathan een knuppel gebruikte en zijn wapendrager zijn zwaard, of wat dan ook. Maar elk van deze Filistijnen werd in twee slagen gedood. Jonathan sloeg hen neer, sloeg hen waarschijnlijk bewusteloos of schakelde hen uit, en de wapendrager maakte hen af. Zo doodden ze hen dus allemaal. Twintig mannen doodden ze.

15

Paniek in het Filistijnse leger

Deze eerste slag, waarin Jonathan en zijn wapendrager ongeveer twintig mannen doodden, vond plaats op een stuk land dat men in een halve dag kan ploegen. En er ontstond schrik in het legerkamp, op het veld en onder heel het volk. De wachtpost en de plundersaars beefden zelf ook. Ja, het land sidderde, want het was een schrik van God.

1 SAMUEL 14:14-15

Let eens op hoe vaak we dit lezen, dat de aarde beefde, terwijl het eigenlijk gaat over mensen die beven. Zo spreekt de Hebreeuwse poëzie, of het Hebreeuwse idioom. Dat is belangrijk omdat we in veel profetische passages ook lezen dat de aarde beeft. Sommige mensen kennen het Hebreeuwse idioom niet en nemen gewoon aan dat het over letterlijke aardbevingen gaat. Maar in werkelijkheid schudde de aarde niet echt; het was alsof dat zo was. De mensen beefden zo hevig dat het was alsof ze de aarde zelf zouden laten schudden. Dat is in wezen wat ermee bedoeld wordt.

Toen nu de schildwachten van Saul te Gibeon in Benjamin zagen dat — zie — de troepenmacht van de Filistijnen van angst weggesmolten was en heen en weer liep,

1 SAMUEL 14:16

Dat is de menigte Filistijnen.

En ze gingen alle kanten op.

Saul bevindt zich op enige afstand. Hij weet niet wat er aan de hand is. Hij weet niet dat Jonathan daar is. Hij ziet alleen de uitkijk en zegt: 'De Filistijnen vluchten ergens voor weg. We weten niet waarvoor, maar de Filistijnen vluchten weg.' Saul is natuurlijk bemoedigd en besluit dat hij maar beter van de situatie gebruik kan maken.

zei Saul tegen het volk dat bij hem was: Stel toch een onderzoek in en kijk wie er van ons weggegaan zijn. Zij stelden een onderzoek in, en zie, Jonathan en zijn wapendrager waren er niet.

1 SAMUEL 14:17

bleek tot hun verrassing:

Jonathan en zijn wapendrager waren er niet.

1 SAMUEL 14:17

Blijkbaar waren ze op een bepaald moment allemaal bij elkaar geweest en waren Jonathan en zijn wapendrager stilletjes weggegaan om dit te doen, opnieuw zonder het zijn vader te vertellen.

16

Saul breekt het raadplegen van God af

Toen zei Saul tegen Ahia: Breng de ark van God hierheen. Want de ark van God was in die dagen bij de Israëlieten.

1 SAMUEL 14:18

Dat betekent natuurlijk dat die teruggekomen was. Ik weet niet of hiermee gezegd wordt dat die niet bij hen was op het moment dat de schrijver dit schreef. Als de schrijver zegt dat de ark van God niet bij hen was toen hij schreef, maar wel in de tijd

van het verhaal dat hij vertelt, dan moet deze schrijver na de Babylonische ballingschap geschreven hebben. Toen ging de ark voorgoed voor Israël verloren. Een schrijver van na die tijd zou kunnen zeggen: ‘Nou, destijds hadden ze de ark bij zich.’

Maar het is niet waarschijnlijk dat dit zo laat geschreven is. Het verwijst dus waarschijnlijk naar het feit dat de ark hun ooit door de Filistijnen was afgenomen, maar nu teruggekomen was. Op dit moment was die weer bij hen, in tegenstelling tot hoe het eerder was geweest.

En het gebeurde, terwijl Saul nog tot de priester sprak, dat het rumoer dat er in het leger van de Filistijnen was, gaandeweg toenam. Toen zei Saul tegen de priester: Laat maar achterwege.

1 SAMUEL 14:19

Het is moeilijk te zeggen wat dat betekent. Het is trouwens moeilijk te zeggen wat de priester aan het doen was. De priester zou ongetwijfeld de HEERE raadplegen. Waarschijnlijk stak hij dus zijn hand in het borstschild om de Urim en de Thummim tevoorschijn te halen en aanwijzingen van God te krijgen. Waarom de ark er ook bij gehaald moest worden, weet ik niet.

Het is mogelijk dat, omdat Samuel er niet was, de ark na de profeet zelf het beste symbool van Gods aanwezigheid was. Saul had de geruststelling nodig dat God op de een of andere manier met hen was. Dus kwamen de ark en de priester. We weten niet precies hoe de Urim en de Thummim werkten. Maar veel mensen denken dat het die twee stenen waren in de zak die hij op zijn borst droeg. De priester haalde die eruit en op de een of andere manier zouden ze Gods gedachten kenbaar maken. Er wordt heel wat gespeculeerd over hoe dit werkte.

Maar toen Saul tegen de priester zei: ‘Trek je hand terug’ — in het Nederlandse citaat weergegeven als ‘Laat maar achterwege’ — bedoelde hij blijkbaar: ‘We hebben haast. We moeten het ijzer smeden als het heet is. We hebben nu geen tijd om God hierover te raadplegen. We moeten gewoon in actie komen.’ Dezelfde fout die hij eerder had gemaakt.

17

God laat Israëls vijanden elkaar bestrijden

En Saul en al het volk dat bij hem was, werden bijeen geroepen en kwamen naar de plaats van de strijd. En zie, het zwaard van de een was tegen de ander; er heerste een bijzonder grote verwarring.

1 SAMUEL 14:20

Dat zijn de Filistijnen; hun zwaarden waren tegen elkaar gericht. Dit kwam heel vaak voor. God deed dit dikwijls om Israël van zijn vijanden te redden. Dat was wanneer Israël in de minderheid was of wanneer ze niet zo goed bewapend waren als hun vijanden. God gebruikte vaak gewoon hun vijanden om hun vijanden te doden. De vijanden doodden elkaar.

Dit is wat er gebeurde in de strijd van Gideon. Toen Gideon de Midianieten aanviel, zegt de Bijbel dat God de Midianieten tegen elkaar opzette, en ze doodden elkaar. Later, toen meer dan een miljoen vijanden van Israël optrokken tegen Josafat, de koning van Juda, zei God tegen hem dat hij niet bang moest zijn voor die grote legers, omdat de strijd van de Heere was. Josafat moest gewoon de muzikanten en de priesters eropuit sturen om de Heere te aanbidden. Dat deden ze dus. Ze stuurden hun muzikanten eropuit om de Heere op het slagveld te aanbidden. Er staat dat de Heere de vijanden tegen elkaar opzette, en ze moordden elkaar uit. Het is een gebruikelijke strategie van God om te laten zien dat Israëls veiligheid niet in hun eigen kracht ligt. God kan ervoor zorgen dat de vijanden elkaar uitmoorden, wat eigenlijk iets behoorlijk krankzinnigs is om te doen. Maar God maakt ze gek en brengt ze in verwarring. Het woord 'verwarring' wordt in deze gevallen gebruikt. De vijand raakt in verwarring. Ze weten niet wie de vijand is en wie niet. Daar is wel een heel waanzinnige verwarring voor nodig: dat je niet weet dat de man met dezelfde wapenrusting als jij aan jouw kant staat. Ze werden een beetje gek.

18

Verdeeldheid verzwakt de gemeente

De duivel heeft zelf eigenlijk niet zoveel vindingrijkheid. We schrijven hem wijsheid toe, maar hij neemt eigenlijk gewoon andere dingen over. Hij is niet erg creatief. Zijn grootste strategie tegen christenen heeft hij van God geleend, de strategie die God tegen Israëls vijanden gebruikte: laat ze denken dat ze elkaars vijand zijn en elkaar uitmoorden. Dan hoeft de duivel hun niets aan te doen. Zorg gewoon dat de christenen onderling gaan vechten, en daarmee worden hun doeltreffendheid en hun kracht tegen de vijand uitgeschakeld.

We zien dat dit is wat satan doet. We hebben in dit land niet te maken met rechtstreekse vervolging. Misschien een klein beetje, maar niet zoveel als normaal is. Maar we hebben wel verdeeldheid. De grootste concentratie evangelische christenen ter wereld bevindt zich waarschijnlijk in Noord-Amerika. Bedenk eens wat er bereikt zou kunnen worden door zo'n grote geestelijke macht, als ze eensgezind waren, als ze toegewijd waren, als ze schouder aan schouder tegen de vijand optrokken. Maar de duivel weet dat, en hij heeft een paar heel interessante dingen gedaan door waanzinnige verdeeldheid te veroorzaken, verdeeldheid die krankzinnig is. Mensen die vrienden zijn en uit elkaar gaan, huwelijken die uiteenvallen, gemeenten die uiteenvallen om onbeduidende dingen. De hand van satan is er zo duidelijk in te zien, omdat het onredelijk is.

Ik denk dat de duivel die strategie van God heeft geleerd, omdat God die strategie heeft gebruikt om Israëls vijanden te verslaan. Verdeel en heers, en zorg dat de vijanden elkaar uitmoorden. Dan hoeft Israël geen wapens te hebben. Waar hebben ze wapens voor nodig? Ze hoeven niet te vechten. Als de gemeente verdeeld raakt en de mensen elkaar bevechten, hoeft satans kant niet eens bewapend te zijn. Ze kunnen rustig onder een granaatappelboom gaan zitten als ze willen en de strijd aan zich voorbij zien trekken, toekijken hoe wij onze eigen doelstellingen ondermijnen.

Dit is wat God met de Filistijnen deed. Er was grote verwarring.

19

Vluchtelingen en overlopers vechten weer mee

Bovendien, vers 21:

Er waren Hebreëen bij de Filistijnen die sinds jaar en dag, verspreid over het leger, met hen optrokken. Ook die voegden zich bij de Israëlieten die bij Saul en Jonathan waren.

1 SAMUEL 14:21

[Toelichting bij de vertaling: waar het Nederlandse citaat ‘sinds jaar en dag’ zegt, heeft de Engelse vertaling van de spreker ‘vóór die tijd’, zonder een duur te noemen.] Dit waren blijkbaar Israëlitische overlopers. Bedenk dat er duizenden bij Saul waren geweest. Maar toen ze de horden Filistijnen zagen, besloten ze dat ze wel wisten waar hun brood gebakken werd. ‘Dit gaat niet goed aflopen voor Israël. Ik denk dat ik maar naar de andere kant overloop. Misschien zullen ze me dan niet al te hard aanpakken. Als ik bij Saul sta, ben ik iemand op wie ze schieten. Als ik naar hun kant overloop, zullen ze waarschijnlijk barmhartiger zijn.’

Er waren Hebreëen geweest die naar de Filistijnen waren overgelopen. Maar nu kregen ze moed doordat ze zagen wat Jonathan in gang had gezet en welke overwinning God hun gaf. Dus kwamen ze weer terug. De gelederen van Israëls strijdmacht werden wat versterkt.

Toen alle mannen van Israël die zich verborgen hadden in het bergland van Efraïm, hoorden dat de Filistijnen op de vlucht geslagen waren, zaten ook zij hen op de hielen in de strijd. Zo verlost de HEERE Israël op die dag. Het leger trok tot voorbij Beth-Aven,

1 SAMUEL 14:22-23

Het verhaal is nog niet afgelopen. Het klinkt alsof dit het einde is. Er zijn nog wat kleine bijzonderheden die hier in de volgende verzen verteld moeten worden, dingen die tijdens de strijd gebeurden. Maar dit is een samenvatting. God deed de strijd omslaan en gaf Israël de overwinning, niet vanwege Saul. Saul was ongehoorzaam geweest aan God, maar zijn zoon Jonathan was een man van geloof en kracht en vrijmoedigheid en moed. Daarom gaf God de overwinning. Jonathan vertrouwde op God. Saul zat maar wat toe te kijken hoe het gebeurde, onder de granaatappelboom of zoiets.

20

De moed van één man brengt anderen in beweging

Wat hier interessant aan is, is de invloed die het geloof van één man of de moed van één man kan hebben op een ontmoedigde groep mensen van Gods volk. Hier waren mensen die daadwerkelijk naar de vijand waren overgelopen. Er waren mensen die niet naar de vijand waren overgelopen, maar die zich hadden verstopt omdat ze doodsbang waren. Ze wilden niet tegen de vijand ten strijde trekken. En dan waren er natuurlijk de bevende troepen die bij Saul waren gebleven. Al die mensen waren onbruikbaar. Er was een vijand die verslagen moest worden, er waren doelen die bereikt moesten worden, er was vrijheid die voor Israël verkregen moest worden, en al die mensen waren onbruikbaar. Sommigen van hen waren daadwerkelijk overgelopen en verraders geworden. Anderen waren gewoon onbruikbaar, uitgeschakeld door angst, door ontmoediging, door de gedachte dat we niet kunnen winnen.

Dan besluiten Jonathan en zijn wapendrager, maar twee mannen: 'Ik denk dat we kunnen winnen. Als God aan onze kant staat, kunnen we dit winnen.' Ze gaan eropuit en zetten in geloof een stap naar voren. En ze behalen zulke goede resultaten dat ineens alle ontmoedigde mensen besluiten tevoorschijn te komen, weer moed te vatten en ook aan de strijd mee te doen. Dat is ongetwijfeld een bemoediging voor ons, als we bedenken dat we leven in een tijd waarin veel christenen geestelijk zijn afgedwaald. Sommigen houden zich alleen maar schuil en doen niets voor God. Ze zijn bang om zich uit te spreken, bang om de woede van de cultuur over zich af te roepen,

bang om de strijd met de vijand aan te gaan. Maar één persoon, jijzelf misschien, kan anderen aanmoedigen om hetzelfde te doen door die lijn werkelijk te doorbreken en degene te zijn die besluit op God te vertrouwen, vooruit te gaan en dingen te veranderen. Dan zou je verbaasd staan wat voor beweging er op gang kan komen.

Eén persoon die geen compromissen wil sluiten, één persoon die voor God opkomt in een situatie waarin anderen bang zijn om zich uit te spreken, enzovoort. Dan zien anderen, die eerder bang of ontmoedigd waren, dat God begint te werken, en zij stappen ook naar voren. Ineens zijn er meer krachten die hetzelfde doen. Ieder van ons zou iemand kunnen zijn die God op die manier zou gebruiken.

Wanneer je in een tijd leeft waarin compromissen worden gesloten, waarin de gemeenten de vijand werkelijk helemaal niet tegemoet treden, maar zich alleen maar ingraven en proberen te behouden wat ze hebben gewonnen, dan kan één persoon die opstaat mensen uiteindelijk bemoedigen. Iemand die zegt: 'Maar wij gaan Jezus volgen zonder compromissen te sluiten, en we gaan ons uitspreken over datgene waarover we ons moeten uitspreken. En we zullen niet bang zijn voor de cultuur of bang zijn voor de vijand.' Soms zeggen mensen gewoon: 'Ja, dat dacht ik ook. Ik hoorde het alleen nooit iemand anders zeggen, dus ik was echt bang.'

Niet iedereen houdt echt van Rush Limbaugh en zijn persoonlijkheid enzovoort. Maar één ding dat duidelijk is aan Rush Limbaugh, is dat hij de eerste van de politiek conservatieve mensen in dit land was die zich echt op de radio liet horen en de liberale media openlijk begon uit te dagen. Dat waren destijds alle anderen behalve hij. Ik herinner me dat ik mensen hoorde zeggen: 'Hij zegt wat ik altijd al dacht. Maar ik hoorde het nooit iemand anders zeggen, dus ik wist niet dat iemand anders dat ook dacht. Ik hield mijn ideeën gewoon voor mezelf.'

Maar toen hij naar buiten trad en bepaalde dingen begon te zeggen, ontdekten degenen die altijd al zo hadden gedacht, maar zich geïntimideerd voelden door de schijnbare liberale meerderheid, dat ze toch niet in de minderheid waren. Ze waren gewoon de zwijgende meerderheid. Zij waren degenen die zwegen, die bang waren om zich uit te spreken. Maar zodra iemand zich uitsprak, zeiden ze dat ze zich bevestigd

voelden. Ze hadden zoiets van: ‘Wauw, ik sta hier niet in mijn eentje. Ik ben niet de enige die zo denkt.’ En er is een conservatieve beweging ontstaan die heel nadrukkelijk van zich laat horen.

Ik zeg dat niet om daarmee per se Rush Limbaugh of de conservatieve beweging te promoten, want ik ben het niet eens met alles in die bewegingen of in het programma van Rush. Ik zeg alleen dat je een verschijnsel kunt waarnemen: wanneer één man zich eindelijk uitspreekt tegen wat alle anderen zeggen, komen andere mensen uit alle hoeken en gaten tevoorschijn en zeggen: ‘Zo heb ik ook altijd gedacht. Ik wist alleen niet dat iemand anders dat ook deed.’ Dus degenen die zich in hun grotten verborgen hielden, komen tevoorschijn en mengen zich in de strijd.

Ik probeer de politieke strijd tussen conservatisme en liberalisme niet per se gelijk te stellen aan iets geestelijks, hoewel er geestelijke aspecten aan zitten. Ik zeg alleen dat Jonathan degene is die vooruitging, naar voren stapte, openlijk voor zijn zaak uitkwam en de strijd aanging toen niemand anders dat deed. Daardoor kwamen ineens alle mensen tevoorschijn die het met hem eens waren, maar bang waren om dat te zeggen. Toen was er natuurlijk een aanzienlijk grotere beweging.

21

Sauls vasteneed verzwakt het leger

Nu vers 24:

en van de mannen van Israël werd op die dag veel gevergd, want Saul had het volk bezworen: Vervloekt is de man die vóór de avond voedsel tot zich neemt, voordat ik mij aan mijn vijanden gewroken heb! Daarom gebruikte heel het volk geen voedsel.

1 SAMUEL 14:24

Dit is iets wat eerder was gebeurd en waarover we nog niets hadden gehoord.

Let op, Saul probeert hier echt indruk te maken: 'Ik ga wraak nemen op mijn vijanden.' Nou, hij was niet eens bereid geweest om de strijd met de vijand aan te gaan. En het zijn niet zijn vijanden; het zijn de vijanden van Israël en van de Heere. Het zijn niet Sauls persoonlijke vijanden. Het is niet alsof hij hier zijn eigen eer moet verdedigen. Hij maakt zichzelf tot de man die zegt: 'Dit draait allemaal om mij. Dit draait om mij omdat ik de koning ben. Deze mensen zijn mijn vijanden. Ik ga mezelf wreken.' Terwijl hij eigenlijk nog nauwelijks iets in deze strijd had gedaan. Zijn zoon had tot nu toe al het werk gedaan.

Maar Saul wilde de mensen bezielen met een gevoel van toewijding aan God en aan hun plicht. Daarom had hij een vasten uitgeroepen en een vloek uitgesproken over iedereen die tot de avond voedsel zou eten. Nou, dat is niet echt een goed moment om te vasten, wanneer je urenlang vijanden achtervolgt en vecht. Het is goed om af en toe te vasten. Maar het is niet erg verstandig om een vasten uit te roepen op een dag waarop je je lichamelijk bijzonder moet inspannen. Vooral wanneer die inspanning niet alleen bedoeld is om een sportwedstrijd te winnen, maar om de vrijheid van je land op vijanden te veroveren en je leven te redden uit de handen van vijanden. Het was gewoon dwaas van Saul om dat te doen. Hij deed het in een opwelling van enthousiasme toen hij zag: 'Er gebeurt iets. Het ziet ernaar uit dat het onze kant op gaat. We gaan God eren door te vasten.' Daar zijn betere momenten voor.

En heel het volk kwam in een bos; daar was honing op een veld.

1 SAMUEL 14:25

Dit gebeurt terwijl ze de Filistijnen achtervolgen, terwijl ze hen door een bos najagen. Er zit daar blijkbaar ergens laag bij de grond een bijennest, en er druppelde honing op de grond.

Toen het volk in het bos kwam, zie, daar vloeiende honing; maar niemand bracht zijn hand naar zijn mond, want het volk was bevreesd voor de eed.

1 SAMUEL 14:26

Die zou hun wat calorieën hebben gegeven en wat energie die ze nodig hadden.

Maar Jonathan had niet gehoord dat zijn vader het volk onder ede had gesteld. Daarom stak hij de punt van de stok die hij in zijn hand had uit, doopte die in de honingraat en bracht zijn hand naar zijn mond. Zijn gezicht klaarde op.

1 SAMUEL 14:27

Dat wil zeggen, hij raakte uitgeput. Hij kreeg er nieuwe energie van, zijn gezicht klaarde ervan op: 'Nu heb ik het gevoel dat ik dit nog wel tien uur kan volhouden. Mijn krachten begonnen op te raken, maar dit was echt goed, die honing.'

Toen nam een man uit het volk het woord en zei: Uw vader heeft het volk uitdrukkelijk bezworen: Vervloekt is de man die vandaag voedsel tot zich neemt! Daarom is het volk uitgeput. Toen zei Jonathan: Mijn vader heeft het land in het ongeluk gestort. Kijk toch eens hoe helder mijn ogen staan, omdat ik een beetje van deze honing gebruikt heb. Hoeveel te meer, als het volk vandaag maar vrijuit had mogen eten van de buit van zijn vijanden, die het gevonden heeft. Maar nu is de slag onder de Filistijnen niet groot geweest.

1 SAMUEL 14:28-30

Dat wil zeggen, toen ze de Filistijnen verdreven, lieten de Filistijnen hun kampen achter met al hun voedsel en voorraden erin. Israël had daarvan kunnen eten en daardoor kracht en energie kunnen krijgen voor een nog grotere overwinning. Maar in plaats daarvan laten ze al dat voedsel achter, terwijl ze honger hebben en uitgeput zijn, omdat Saul hen onder een eed heeft gesteld. En hij zegt:

Zouden er dan niet veel meer Filistijnen zijn gedood?

22

Het uitgehongerde volk eet vlees met bloed

Zij versloegen op die dag de Filistijnen van Michmas tot Ajalon; maar het volk was volledig uitgeput. Toen vielen de manschappen aan op de buit. Zij namen schapen, runderen en kalveren, en slachtten die op de grond. En het volk at ze met het bloed er nog in.

1 SAMUEL 14:31-32

Dit is blijkbaar na zonsondergang, toen de avond gekomen was. Nu mochten ze eten. Dus stortten ze zich op de buit, de schapen, de runderen en de kalveren, en slachtten die op de grond.

Dat wil zeggen, ze waren zo uitgehongerd dat ze niet wachtten tot al het bloed uit het dier was gelopen, zoals de Joden dat moesten doen. Dat duurt trouwens wel even. Het is niet zo dat ze gewoon niet konden wachten tot het eten klaar was. Je moet het bloed een aantal uren laten weglopen. Je hangt het karkas van het dier op en het bloed loopt er langzaam uit. Uiteindelijk is het eruit gelopen en dan is het rein, want de Joden mochten niets eten waar bloed in zat. Deze mensen wilden niet de uren wachten die nodig waren om het bloed eruit te laten lopen. Dus maakten ze het gewoon klaar zoals het was en aten ze dingen waar nog bloed in zat.

Men vertelde Saul: Zie, het volk zondigt tegen de HEERE door vlees te eten met het bloed er nog in. Toen zei hij: U hebt trouweloos gehandeld; rol nu een grote steen naar mij toe. Verder zei Saul: Verspreid u onder het volk en zeg tegen hen: Laat ieder zijn rund en ieder zijn schaap bij mij brengen. Slacht hier en eet, maar zondig niet tegen de HEERE door vlees met het bloed er nog in te eten. Toen bracht ieder van heel het volk die nacht zijn rund met zich mee en slachtte het daar.

1 SAMUEL 14:33-34

Dat wil zeggen, onder toezicht, om ervoor te zorgen dat het bloed eruit was gelopen voordat ze het aten.

Toen bouwde Saul een altaar voor de HEERE; dit was het eerste altaar dat hij voor de HEERE bouwde.

1 SAMUEL 14:35

Dus de offers die hij in Gilgal te vroeg had gebracht, moeten op een bestaand altaar zijn gebracht. Dit is de eerste keer dat hij ergens daadwerkelijk een nieuw altaar bouwde.

23

God zwijgt en Saul zoekt de schuldige

Daarna zei Saul: Laten wij vannacht de Filistijnen achternatrekken, hen plunderen totdat het morgen licht wordt en niet één man onder hen overlaten. Zij zeiden: Doe alles wat goed is in uw ogen. Maar de priester zei: Laten wij hier tot God naderen. Toen vroeg Saul aan God: Zal ik de Filistijnen achternatrekken? Zult U hen in de hand van Israël overgeven? Maar Hij antwoordde hem die dag niet.

1 SAMUEL 14:36-37

God gaf geen antwoord.

Toen zei Saul: Alle leiders van het volk moeten hierheen komen, en te weten zien te komen waarin deze zonde van vandaag bestaat. Want zo waar de HEERE leeft, Die Israël verlost, al was het mijn zoon Jonathan, hij zal zeker sterven. Maar van heel het volk was er niemand die hem antwoordde.

1 SAMUEL 14:38-39

Saul wist dus niet dat Jonathan de eed had gebroken. Jonathan had niet van de eed geweten toen hij dat deed. Er werd niet zo veel gecommuniceerd. Hun portofoons werkten die dag blijkbaar niet, dus ze konden de informatie niet aan iedereen doorgeven. Jonathan had de eed onwetend gebroken. Saul wist er niets van. Dus legt hij nog een domme eed af en zegt:

Wie vandaag de regel heeft overtreden, gaat beslist dood, ook al is het mijn zoon Jonathan.

Dat hij dat zei, betekende niet dat hij vermoedde dat het zijn zoon Jonathan was. Hij zegt alleen maar: 'Het kan me niet schelen welke rang die persoon heeft. Hij gaat eraan, want hij heeft ervoor gezorgd dat God niet met me wil praten. Er is een reden waarom God ons niet antwoordt, en dat moet zijn dat er zonde in het kamp is. En het kan me niet schelen wie het is.'

Saul had de neiging om al te grote woorden te gebruiken. Hij zei: 'Het kan wie dan ook zijn. Het kan mijn eigen zoon zijn, en hij zal sterven.' Natuurlijk had hij er geen idee van dat zijn zoon degene was.

Er staat:

24

Het lot wijst Jonathan aan

Verder zei hij tegen heel Israël: U moet aan de ene kant gaan staan, en ik en mijn zoon Jonathan moeten aan de andere kant gaan staan. Toen zei het volk tegen Saul: Doe wat goed is in uw ogen. Saul sprak tot de HEERE, de God van Israël: Toon de onschuldige. Toen werden Jonathan en Saul aangewezen, en het volk ging vrij uit.

1 SAMUEL 14:40-41

Saul en Jonathan stonden aan de ene kant, het volk aan de andere kant. Het lot moest bepalen of de overtreding aan de kant van de leiders lag of aan de kant van het volk. Het bleek aan de kant van de leiders te zijn. Jonathan en Saul stonden aan één kant, en zij werden aangewezen. Het volk ging dus vrijuit. Zij werden vrijgesproken.

Toen zei Saul: Werp het lot tussen mij en mijn zoon Jonathan. Toen werd Jonathan aangewezen. Saul zei tegen Jonathan: Vertel mij wat je gedaan hebt. Toen vertelde Jonathan het hem, en zei: Ik heb maar een beetje honing gebruikt met de punt van de stok die ik in mijn hand had; zie, hier ben ik, moet ik sterven?

1 SAMUEL 14:42-43

Dit lijkt bijna precies op het aanwijzen van Achan in het boek Jozua, toen iemand iets verkeerd had gedaan. Eén stam werd aangewezen, vervolgens één geslacht, één familie, en vervolgens werd één persoon aangewezen. Toen was vastgesteld wie het was, zei Jozua:

Toen zei Jozua tegen Achan: Mijn zoon, geef de HEERE, de God van Israël, toch de eer en doe voor Hem belijdenis. Vertel mij toch wat u gedaan hebt, verberg het niet voor mij.

JOZUA 7:19

Hier zegt Saul:

Jonathan, jij bent schuldig. Vertel me wat je hebt gedaan.

25

Het volk redt Jonathan van de dood

Toen zei Saul: God mag zó en nog veel erger met mij doen. Voorzeker, Jonathan, jij moet zeker sterven.

1 SAMUEL 14:44

Ook hier ging Saul gewoon tot het uiterste. Natuurlijk had hij blijkbaar gezworen dat degene die het was, zou sterven. Maar het was een domme eed, net als de eed van Jefta. In dit geval liet Saul zich er echter van afpraten, terwijl Jefta zijn eed hield. Saul is dus wat wankel als het om zijn karakter gaat.

Maar het volk zei tegen Saul: Zou Jonathan moeten sterven, die deze grote verlossing in Israël bewerkt heeft? Geen sprake van! Zo waar de HEERE leeft, er zal geen haar van zijn hoofd op de aarde vallen! Want hij heeft dit vandaag met Gods hulp gedaan. Zo verlostte het volk Jonathan, zodat hij niet hoefde te sterven. Saul staakte de achtervolging van de Filistijnen, en de Filistijnen trokken naar hun woon plaatsen.

1 SAMUEL 14:45-46

Ongetwijfeld was Saul waarschijnlijk opgelucht dat hij zijn zoon Jonathan niet hoefde te doden. Maar hij stemde er alleen onder druk van het volk mee in. Hij besepte dat het volk niet met Saul zou meewerken, dat ze hem zijn zoon niet zouden laten doden. Saul legt deze zwaarwichtige eed af:

God mag mij net zo zwaar straffen en nog zwaarder als ik je niet dood, Jonathan.

Maar het volk praat op hem in, en dan zegt Saul: 'O, goed, nee, ik zal het niet doen.'

Het lijkt erop dat hij zijn eed niet zo serieus nam als mensen zoals Jefta dat deden, omdat hij geen standvastig man was. Hij was blijkbaar geen man die eraan hechtte eerlijk te zijn en zijn woord te houden.

Er staat:

26

Sauls oorlogen, familie en leger

Saul nam het koningschap over Israël op zich en streed tegen al zijn vijanden rondom: tegen Moab, tegen de Ammonieten, tegen Edom, tegen de koningen van Zoba en tegen de Filistijnen. Overal waar hij heen ging, bracht hij straf. Hij verrichtte krachtige daden; hij versloeg Amalek en redde Israël uit de hand van de plundersaars.

1 SAMUEL 14:47-48

Dat verhaal wordt in het volgende hoofdstuk verteld.

De zonen van Saul waren: Jonathan, Jisvi en Malchisua; en de namen van zijn twee dochters waren deze: de naam van de eerstgeborene was Merab, en de naam van de jongste Michal.

1 SAMUEL 14:49

Michal trouwde later natuurlijk met David. Deze drie zonen die genoemd worden, zouden er naast Isboseth zijn, die op dit moment misschien nog niet geboren was. Maar dit is een samenvattende uitspraak over Sauls veroveringen. Zijn overwinning op de Amalekieten wordt genoemd. Zoals ik al zei, worden de bijzonderheden daarvan in hoofdstuk 15 gegeven.

In vers 50 staat:

De naam van Sauls vrouw was Ahinoam, een dochter van Ahimaáz. En de naam van zijn legerbevelhebber was Abner, een zoon van Ner, de oom van Saul. En Kis, de vader van Saul, en Ner, de vader van Abner, waren zonen van Abiël. Al de dagen van Saul was er zware strijd tegen de Filistijnen; daarom verzamelde Saul alle helden en dappere mannen die hij zag, om zich heen.

1 SAMUEL 14:50-52

Dus hij verzamelde dappere mannen voor zijn lijfwacht of voor zijn leger. Dat is natuurlijk een van de manieren waarop David onder zijn aandacht kwam. Zijn talentzoekers, om het zo maar te zeggen, zijn ronselaars, waren eropuit gegaan en hadden gezien dat Isaï een kloeke zoon had die veel in zijn mars had. Maar hij was nog niet gerekruteerd, misschien omdat hij op dat moment te jong was. Daar komen we later nog achter.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Samuel 12:23
- 1 Samuel 13:1-2
- Handelingen 13:21
- 1 Samuel 13:3-4
- 1 Samuel 13:5-6
- 1 Samuel 13:7
- 1 Samuel 14:6
- 1 Samuel 13:8-10
- 1 Samuel 10:8
- Mattheüs 4:2
- Mattheüs 4:3
- Mattheüs 4:4

- Mattheüs 4:11
- 1 Samuel 13:11-12
- 1 Samuel 13:13-14
- 1 Samuel 13:15
- 1 Samuel 2:30
- 1 Samuel 13:16-18
- 1 Samuel 13:19-21
- 1 Samuel 13:22-23
- 1 Samuel 14:1
- 1 Samuel 14:2
- 1 Samuel 14:3
- 1 Samuel 14:4
- 1 Samuel 14:5-7
- 1 Samuel 14:8-10
- 1 Samuel 14:11
- 1 Samuel 14:12-13
- 1 Samuel 14:14-15
- 1 Samuel 14:16
- 1 Samuel 14:17
- 1 Samuel 14:18
- 1 Samuel 14:19
- 1 Samuel 14:20
- 1 Samuel 14:21
- 1 Samuel 14:22-23
- 1 Samuel 14:24
- 1 Samuel 14:25
- 1 Samuel 14:26
- 1 Samuel 14:27
- 1 Samuel 14:28-30
- 1 Samuel 14:31-32
- 1 Samuel 14:33-34
- 1 Samuel 14:35
- 1 Samuel 14:36-37
- 1 Samuel 14:38-39

- 1 Samuel 14:40-41
- 1 Samuel 14:42-43
- Jozua 7:19
- 1 Samuel 14:44
- 1 Samuel 14:45-46
- 1 Samuel 14:47-48
- 1 Samuel 14:49
- 1 Samuel 14:50-52

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.